

Izhaja vsaki dan. —
Fadi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.
Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
Oglasne in naročne sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 6. večer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, smrtnice, javne zbirave in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez doposlane naročnine se uprava ne odira. Val dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Nastanila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Rusko-japonski mir.

(Brzobjavne vesti.)

Nebogatov in drugi poveljniki mornarice kaznovani.

PETROGRAD 7. Carskim ukazom so bili kontreadmiral Nebogatov in kapitani, ki so zapovedovali oklopnačam »Imperator Nikolaj I.«, »Admiral Senjavin« in »General admiral Apraksin«, izgubili svojo služabno stopinjo po določilih kazenskega zakona za mornarico, odstopljeni iz službe. Na poročilo o predstavi omenjenih treh oklopnač in oklopnač »Orel«, je car Nikolaj izdal povelje, naj se vse druge častnike tih ladij ob njihovem povratku v Rusijo stavi pred sodišče. Glede poveljnika oklopnač »Orel« se ima izvršitev ukaza odgoditi, dokler ne pride točno poročilo, ob kakih okoliščinah da je isti prevzel povelstvo nad »Orlom« od težko ranjenega kapitana, ki je prej zapovedoval ladiji.

Krvavi izgredi v Tokiju.

TOKIO 7. Včerajšnji izgredi so nehali o polnoči. Sodi se, da sta bili ubiti dve osebi, kakih 500 pa ranjenih. Mnogo policijskih uradov je bilo tekom večera razdejanih.

Zadnji boji na bojišču.

TOKIO 7. (Uredno.) Japonci so dne 1. t. m. imeli na severo-vstoku Koreje z Rusi več bojev, v katerih so ostali zmagovalci.

Pantarji zažgali ministerstvo notranjih stvari.

TOKIO 7. (Reuterjev biro.) Puntarska družba je včeraj, potem ko je navalila na poslopje »Kokumina«, zažgala uradno poslopje ministra za notranje stvari, ki se nahaja med plemenitaškim klubom in hotelom »Imperial«, na proti parku Hibi, v centru ust škega gibanja. Vse večer so bile v bližini uradnega stanovanja ministerskega predsednika Katsure demonstracije. Policiji se je pa posrečilo, da niso ni prebivalci hiš, ni iste same bile poškodovane. Položaj je bil ves večer resen. Razsajajoča množica je polnila ulice in bati se je bilo, da bo ista v temi provzročila mnogo škode. Vse reserve policijskega močstva so bile pozvane v službo. Nevarne točke so bile močno zastražene. Ulice v okolici »Kokumina« so zaprte. 200 pomorščakov tvorijo kordon okoli uredništva.

Splošna nevolja na Japonskem.

TOKIO 7. (Reuterjev biro.) Ves narod je silno razkašen radi izida mirovne konference. Po državi se nikakor noče na slovesen način praznovati sklep miru. Radikaleci so pričeli boj proti vladi in zahtevajo, naj se kaznujejo osebe, ki so odgovorne za sklep miru v Port mouthu. Prihodnji državni zbor bo najbrž zelo voharen. Prorokuje se padec kabineta Katsura. Kurzi na borzi padajo. Slaba letina v zvezi z velikimi finančnimi obvezanostmi vlade provzročuje v mnc-

gih krogih nemir. Bato se je, da pride s daj doba finančnega razstajanja in neugodnega razvoja trgovine.

Dogodki na Ruskem.

Mornarji »Potemkina«.

BUKAREST 7. Med mornarji »Potemkina« se vzdržuje gibanje za povrnitev v Rusijo. Včeraj so se zopet povrnili trije.

Imenovanje predsednikov državnega sveta.

PETROGRAD 7. (Petrogr. brz. agent.) Veliki kn. Mihail Nikolajevič je bil imenovan častnim predsednikom, grf Salski pa predsednikom državnega sveta.

TIFLIS 7. Guverner v Elizabetpolu poroča, da so bili prebivalci vasi Minkend od Tatarjev pomorjeni.

BAKU 7. V noči od torka na sredo je prišlo na raznih točkah do pouličnih bojev. Včeraj predpoludne je bilo v mestu zažganih več poslopj. Primanjkuje živil. V ozemlju potrošjskih stu tencev gori dalje. Položaj je resen.

VARŠAVA 7. V Baku je bil med nemiri ubit podguverner. Ubitih je bilo tudi mnogo armenških in mohamedanskih duhovnikov, ki so hoteli pomiriti množice.

TIFLIS 7. Namestnik je ukazal generalnemu guvernerju v Baku, naj s pomočjo batalijona strelcev, došlega iz Tiflisa energično postopa proti ustašem. Uradno se položaj v Baku slika kakor zelo resen. Sinoči so se nemiri še na buji način ponovili. Ustaši so obstreljevali hišo generalnega guvernerja. V Balakani se je pokazalo, da je premalo vojakov, je moralo stopiti zato v akcijo topništvo. V mestu divja ob silnem viharju velik požar.

Brzobjavne vesti.

Cesarski manevri na južnem Češkem.

STEKNA 7. Cesar je ob 7. uri zjutraj odjedil na maneversko ozemlje.

Vojaške vaje dovršene.

STEKNA 7. Z današnjim dnem so letošnje velike vojaške vaje dovršene. Ko je cesar na povratku z maneverskega ozemlja blizu ceste opazil kolone pehote, je ukazal zastaviti ter se je z nadvojvodo Ferdinandom peš podal preko strmičja k četam. Ta je ukazal, naj vojaki odlože opravo ter je korakal skozi njihove vrste, pri čemer se je cesar ponovno pohvalno izrazil o vedenju čet.

Vezuv bljuje.

RESINA 7. Po daljši erupcijski dobi se je včeraj lava, ki je napolnjevala malo dolino Atrio del Cavallo, začela gibati proti spodnjemu kolodvoru žične železnice ter se je sinoči obrnila proti jugu, valed česar je v nevarnosti vezuvska železnica.

Zahvalna služba božja v Peterhofu.

PETROGRAD 7. Danes se je v Peterhofu vršila zahvalna služba božja radi sklepa

tri minute kasneje in zgodila bi se bila nesreča radi ženske neumnosti.

Grički meščani, a med njimi tudi Janko Zlatobradič, so dirjali skokoma na razbojnike. Prišli, kipeči oči jeze, je hotel se silo vleči za seboj svoj plen. Ali Angelja je spoznala Živanov glas, iztrgala se s silo orožniku ter udarila dvorekega župana s pestjo v obraz, da je začel omabovati. Ugrabitelj, videči, da nima sreče, je začel bežati preko mosta na kapiteljsko stran, a žnjim tudi njegovi tovariši, ki so gričane gonili še dober del poti, kakor psi sajce. Samo Janku Zlatobradiču se je posrečilo, da je prav tik mostu zagrabil za tilnik onega orožnika, ki je imel oteti Angelijo. V hipu ga je vrgel na hrbet, pokleknil mu na prsa ter ga vprašal:

— Malopridač, koga služiš? Komaj diha je izmotal nesrečnej iz ust:

— Nikar, v božjem imenu, saj me zadaviš! Povem ti vse — služim dvorekega župana Grga Prišlina.

miru, na katero so bili povabljeni dvorni dostojanstveniki, člani državnega sveta, ministri, senatorji in višji vojaški in civilni dostojanstveniki.

Angleška banka.

LONDON 7. Angleška banka je povišala diskont na 3%.

Nemška cesarska dvojica.

HOMBERG ob R. 7. Nemški cesar in cesarica sta predpoludne dospela na manevre.

Angleško brodovje v baltičkem morju. GDANSKO 7. Štirje angleški rušilci torpedov, ki so ostali tukaj, so predpoludne odpluli.

Požar.

PRAGA 7. V današnji noči je v Kubickovi tovarni za papir v Bubežu izbruhnil ogenj, ki je vpepelil del magazinov in pisarne. Škode je 150.000 kron.

Kolera na Pruskem.

MARIENWERDER 7. »Neue Westpreuss. Mittheil.« poročajo, da je včeraj v Schilenu obolet za kolero neki veslar in kmalo na to umrl, neki drugi veslar je obolet ob sumljivih znakih.

KRALJEVEC 7. Na delavki iz Wernikema, ki je minolo soboto prišla v bolnišnico v Rasteburgu, so konstatovali kolero.

Kralj Edvard.

MARIJINI VARI 7. Angleški kralj Edvard je ob 5. uri popoldne preko Heba odpotoval v Aachenburg, od koder nadaljuje jutri zjutraj svoje potovanje preko Vliesingena na Aglezio.

Shod narodno-radikalnega dijaštva.

V sredo popoldne je zboroval po sji odeska za dijaško gmetno vprašanje odesk za ljudsko izobrazbo. Phil. Breznik poroča o ljudskem knjižništvu. Naše dosedanje društvene knjižnice so zastarele, i po svoji obliki, i po svoji vsebini. Treba jih je reformirati. Moderne knjižnice je začela ustanovljati še le »Prosveta«. Izvolila si je način potujočih ljudskih knjižnic. Enoletna izkušnja pa nam kaže, da moramo ustanovljati stalne knjižnice, potujoče pa le po najmanjših krajih.

Na to referirata iur. Šorli in vet. Ribnikar o delovanju »Adrije« in »Prosvete«. Tov. Ribnikar opozarja, da je morala »Prosveta« šale pridobiti ugled dijaštvu, katerega je isto že nekdanje uživalo, pa ga valed delovanja far. »Save« izgubilo. Teh. Tum a povdarja, da far. »Sava« v Ljubljani v novejšem času ne namerava več izzvati častnih afer mej slovenskimi akademiki, marveč, da sablja le za telovadbo. Debata, ki se je razvila v hrupno veselost na stroške »Save«, se je na to zaključila.

— Ha, Prišlinovo maslo, je vakliknil Janko. Pojdi s mero, malopridač, vse mi boš moral povedati. Na razpotju je stal razježen Živan, a okolo njega njegovi ljudje.

Gospodinja Jela je klečala dalje, kakor da jo je strela zabila v tla. Angelija pa se je zgrudila zbog napora, strahu v nezavest in sta jo dva meščana podpirala s rokami.

— Hvala vam, bratje, se je obrnil Živan do svoje družbe, vsaki čas, po dnevu in po noči sem na vašo službo. Zahtevajte od mene, kar vas je volja, vse storim. Orati hočem za vas s plugom, klesati kamenje, ker ste mi rešili ime in poštenje. Pak verujte mi, ako bi se bilo zgodilo to zlo, ako bi bili sločenci ugrabili to deklico, za-me ne bi bilo več obstanka na zemlji, ni upanja ni ustaje nja na nebu. A ti, slepa žena, tu naj ti rečem, kar ti gre, pred temi poštenimi pričami. Poznaš-li Gončinko, poznaš-li tistega stana v ženski podobi, ki mi je pred vsem narodom in pod vedrim nebom prisegla, da

Odešek je nadaljeval včeraj zjutraj svoje zborovanje. Iur. Premrl poroča o predavateljstvu, očrta na kratko sistem, po katerem naj se predavanja uredi. Polaga naj se večja važnost na predavanja po deželi. Graja one predavatelje, ki mislijo, da je za priprosto ljudstvo vse dobro in ki gredo na delo brez vsake resnobe. Splošno spodbuja, naj bi se oglasilo več predavateljev. Isto priporoča tudi g. dr. Tum a. Phil. Grošelj opozarja na predavanja klerikalne »Šol.« dij. zveze, ocenjuje njih notranjo vrednost in jih stavi za vzgled, kakšna naj predavanja ne bodo.

Na to zboruje odešek za dijaško izobrazbo. Phil. Grošelj analizira življenje slov. dijakov. Pred par leti sta bila slov. dijaštvu edina ideala Venera in Bachus. Danes je to drugače in da je tako, je ena glavnih zaslug narodno-radikalnega dijaštva. Napake, ki jih imamo, smo dobili na nemških univerzah. Koliko pa smo jih že odstranili, smo storili to iz lastnega nagiba, iz lastne moči. Slovenški dijak stoji danes v tem pogledu visoko nad svojimi nemškimi kolegi.

Srednješolsko vprašanje obdelava phil. I p a v e c. Objasnjuje stremljenje po moderzi reformi srednjih šol naštevajoč vse dokaze, ki govorijo sanjo in proti njej. Debata, ki se na to razvije, se bavi z razmerami na slov. srednjih šolah.

Iur. Premrl pravi, da je za nas znamenitejša vprašanje notranje reforme slov. srednješolskega učiteljstva. Slov. profesorji so večinoma padanti. Niso prijatelji dijaštva, ki bi ga vspešno burali k lastnemu izobraževanju in delu, še celo ovirajo ga in zamore s svojim postopanjem v dijaštvu vsak polet iz veselje do študij. Opozarja nadalje, kako se zanima za dijaštvo klerikalna inteligenca, med tem ko se liberalna za slov. dijakov ne zmeni. Phil. Grošelj govori o škofskih zavodih v Št. Vidu, a stališča svobodne znanosti. G. dr. Tum a pravi, da morajo mladi filozofi popraviti to, kar so zagrešili stari. Sedanji slov. profesorji so gotovo izmed vseh avstrijskih profesorjev najslabši. Pri pouku veronauka na srednjih šolah, meni, naj bi igralo glavno ulogo veratvo, ne pa konfesija. Iur. Koderman naslika na to razmere na celjski gimnaziji, ki je ena najslabših. Slov. dijak se nauči ondi samo pijančevati. Slov. inteligenca se zanj ne zmeni. Istotako poroča phil. Breznik tudi o kranjski gimnaziji, ki je postala popolnoma klerikalen zavod.

Iur. Leskovec poda na to sliko dijaškega duševnega življenja v Gradcu. Univerza je strogo nemško-nacionalna. Profesorji in dijaki nastopajo skupno proti nam. »Tabor« skrbi za izobrazbo svojih članov z čitalnico, knjižnico in predavanji. Poljudno delo izvršujejo člani »Taborja« v društvu »Naprej«.

Iur. Reharr priporoča v svojem referatu Prago, kot najpripravnejše vaučliško mesto za Slovence. Izobraževalna sredstva so

se bo maščevala do smrti, ki hoče in dela samo slo in zlo? Jo-li poznaš, nesrečnica? A njej si verovala, da ti povrne jedinca, da stori to, kar bi bila najina največja sreča! In vso to tajno si skrivala pred zakonskim možem, pred katerim ne smeš imeti tajne. Jela, Jela, kaj te je nadahnilo, da si le za hip pozabila Boga in božji zakon. A kar je še huje, navstati bi bilo moglo veliko zlo. Cilj te hudobne zasede je imela biti Angelija, ki sva jo vsprejela na svoje poštenje in odrešenje v zaklad. In da se je ona pogubila, prokleta bi bila mi dva na veke.

— Živan! Živan! Nikar! Nikar! je vpila Jela, dvigaje roko, mati sem, a materina ljubezen je slepa.

— Materina ljubezen je velika, ali ne sme biti neumna. Tudi v mojem srcu se ni zacelila ta ljuta rana, tudi v meni živi še nada ter zaupam v Boga, da bom danes jutri zopet videl sinu, ali nikdar ne s pomočjo Gončinke, ki me je proklela. (Pride še.)

PODLISTEK.

299

Prokletstvo.

Epigonijski roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.Š.

Prišlin je zakričal: To nesite! Grozen krik je prodiral nočno tišino. Starejša ženaka je klonila na kolena, a mlajša se je krepko branila z rokama divjih orožnikov. Ali v t m hipu največje stiske in nadloge, ko je bila Angelija že skoro pogubljena, je vstajala iz jarka, ki se je vlekel po šumi na mestni strani, senca za senco, v resnici pa je desetotica ljudij oboroženih kopjem in sekirami, letela brezobzirno proti razpotju.

»Naprej bratje«, je zaklical Živan Benkovič, ekrajni čas je bil, da smo prišli; dve

velika. Od Čehov samih se lahko učimo poljudnega dela. Vet. Ribnikar, opisujoč dunajske razmere, našteva velikanstva sredstva, katera nam nudi cesarsko mesto za izobrazbo. Slov. dijak jih vse premalo uporablja. Kljub tem ugodnostim pa vendar ne more priporočati Dunaja slov. dijaštvu radi zdravstvenih razmer in slabega družabnega življenja. Tu je navezan slov. dijak samo na se in na svoje tovariše. Vse drugače je to v Pragi, kjer gremo lahko med Čeha. Zato tudi on priporoča Prago. Teh. Zalar pravi, da je sramota za one slov. visokošolce v Pragi, ki kljub temu, da so štiri leta že gori, še vedno ne znajo češčine in se sploh nič ne menijo za delovanje Čehov na narodnem polju. To so zlasti oni dijaki, ki niso našega mišljenja.

Phil. Kramer opisuje na to naloge, katere imajo akademična društva. Glavni namen jim mora biti: izobražati svoje člane in jih ne samo zabavati. Čitalnice (zlasti revije), knjižnice, predavanja in razne ekakurije so sredstva, katera nam služijo v ta namen. Tudi družabno življenje moramo gojiti. Za vsako akademično društvo je potrebno, da ima program, ki vzbuja člane k energiji in delu. O dvoboju, pravi, da se ga mora kolikor mogoče omejiti in odpraviti iz dijaških krogov. Če se že sablja, naj se sablja le radi telovadbe. Vet. Ribnikar omejuje, da je popolnoma nepotrebno, da imajo akademična društva še sabljaške klube. Telovadi naj se v sokolskih telovadnicah.

S tem je bil prvi del shoda zaključen. Popoldne so napravili akademiki ekakurzijo v čistišnico riža v Škednju in od tod v Riemanje.

Po sklepu miru.

Admiral Nebogatov bo degradiran.

»Petersburgskaja Gazeta« piše, da bo admiral Nebogatov, ako se s drugimi vojaki vjetniki povrne iz Japanske v Rusijo, odpuščen iz vojne mornarice brez vsake penzije, da izgubi svoje admiralsko dostojanstvo in vsa odlikovanja. Istotako bodo postopali s poveljniki drugih ladij, ki so se udale Japonecem.

O položaju v Avstriji.

Iz »Politike« posnemljemo, da se je dne 5. septembra vršila konferenca med ministri predsednikom baronom Gautschem in predsednikom češkega kluba, dr. P. Čákom. Če je praški list prav obveščen, ostane razmerje med vlado in češkim klubom nespremenjeno. To se pravi, da Čehi ne posežejo po skrajnih sredstvih parlamentarne opozicije. Zdi se, da se je Gautschu posrečilo potolažiti predsednika češkega kluba z zadržkom, da je vlada slej ko prej trdno odločena, da izpolni obljube, ki jih je dala češkim poslancem. Ti da ne morejo sedaj spreminjati, oziroma poostrožiti taktike, ker ne smejo jemati baronu Gautschu močasti, da izpolni svojo obljubo v doglednem času, to je: še v tej legislaturni periodi. To je češkim poslancem omogočeno izlasti s tem, da se je tudi dr. Strasky, ki je bil v zadnje čase za najostreje postopanje, izjavil v zmislu, naj Čehi skušajo zadobiti vpliva na državno upravo in naj sodelujejo na eventuelnem parlamentariziranju ministerstva. To se pravi z drugimi besedami: Čehi morejo stremeti po državnih službah, ne da bi to pomenjalo korupcije. »Politika« pravi, da more trditi na podlagi dobljenih zanesljivih informacij, da baron Gautsch ni opustil misli na parlamentiziranje ministerstva ter da čaka le na primeren čas za to.

Kar se tiče sklicanja državnega in deželni zborov, ni še nikakega odločnega navedenja. Pač pa se glasi v parlamentarnih krogih, da bo vlada skušala pridobiti voditelje strank za to, da bi se zbornica poslancev sešla koncem septembra v kratko zasedanje, da vkrene, kar je potrebno oziroma na ogrsko krizo. Na to bi bili sklicani deželni zbori.

Položaj na Ogrskem.

Vodilni ošek koalicijske je, kakor poročajo iz Budimpešte, v sredo imel sejo, na kateri je razpravljal o volilni reformi. Tem povodom je za pršlo do znamenitih diferenc med člani. Dočim je več del odbora bil zato, da se takoj uvede splošna volilna pravica, so konservativci, namreč visoki aristokratje protestirali proti temu. Le zgovornosti Košutovi se je posrečilo, da je preprečil spor, in le njegova zasluga je, da je bil

vsprejet njegov predlog, naj se izvoli pododbor, ki naj izdelata predlog o uvedanju volilne reforme. Koalicijska spremeni najbrže svoje dosedanje stališče glede splošne volilne pravice, o kateri ni hotela dosedaj nič vedeti. Izlasti so se poslanci Vaszonyi in baron Banffy izjavili, naj se takoj uvede splošna volilna pravica.

Rim se brani celo hrvatskih svetnikov.

Pod tem naslovom piše puljski »Omni-bus« nastopno: V »Obzoru« je neki svečenik obelodanil odkritje, ki je zelo presenetljivo. Znano je, da se je nedavno (meseca januarja t. l.) vršila v Rimu beatifikacija Hrvata, Marka Križevčanina. Marko Križevčanin je v resnici Hrvat, ali kakor je videti iz članka svečenika v »Obzoru«, — Rim ni hotel priznati tega, da ustreže — Madjarom!! Ko so namreč v cerkvi sv. Petra prečitali dekret povodom beatifikacije, so na veselje navzočih madjarskih velikašev, a na veliko nevoljo in eramoto navzočih Hrvatov čitali nastopno: Beatus (blaženi) Marcus Crisimus ex (iz) Liburnia mesto iz »Croatia«. Vsa hrvatska deputacija je bila silno razčena radi tega.

Hrvatje so namreč šli radi tega v Rim, ker je imel biti proglasen blaženim njihov rojak, a ko so bili tamkaj, je Rim v natlačeno polni cerkvi, kjer je bilo navzočih ljudi iz vseh krajev Evrope, med temi tudi mnogo Madjarov, proglasil, da ta svetnik ni iz Hrvatske, marveč iz »Liburnije«. Dokazano je, da je ta dekret sestavil jezuit Becari. (O ti jezuiti, ti so bili od nekdanj posibni prijatelji Slovanov!! Op. ured. »Edinosti«).

Kakor se vidi, je Rim postal že tako slaboten, da je prava igrača politike, in da se na dani mu migljaj ne boji žaliti najsvetejših spominov malih in tlačenih narodov. Na migljaj iz Pešte in z Dunaja uvaša se politika celo povodom proglajenja svetnika. Kaj ima tako vzvišeni sveti cerkveni čin opraviti s politiko? — vprašanje je to, ki se nehoti usiljuje vsakemu pravemu rimo-katoliku.

Drobne politične vesti.

— Italijanski kralj obišče Berolin. Glasom poročil iz Berolina obišče italijanski kralj nemškega cesarja v Potsdamu. Kralja bo spremljala tudi kraljica Jelena.

— Novi reški guverner. Iz Budimpešte javljajo: Glasom nekega zanesljivega poročila bo imenovan guvernerjem na Reki grof Pavel Szapary, brat bivšega guvernerja. Grof Pavel Szapary je še zelo mlad mož, ki se še ni izkazal v politiki.

— Odstop načelnika nemškega generalnega štaba. Barolinska »Tägliche Rundschau« je izvedela, da načelnik velikega generalnega štaba, general grof Schlieffen odstopi v kratkem. Isti je sedaj v 62. letu. Njegov naslednik postane baje grof Moltke.

— Iz Makedonije. Iz Carigrada javljajo, da je turška vlada prejela vznemirljivih vesti, češ, da bolgarski revolucionarni odbor pod predsedstvom generala Zončeva dela priprave za veliko akcijo v ozemlju, ki meji na sardžatskat Serez. Vlada je ukrenila stroge vojaške odredbe.

— Peticijska za splošno volilno pravico na Ogrskem. Kakor javljajo iz Budimpešte, predloži socijalistični poslanec Mezöffy v prvi seji poslanske zbornice peticijo za splošno volilno pravico. Peticijska bo imela 450.000 podpisov.

Preosnova arabskega ministerstva. Kakor poročajo iz Belegrada, se arabsko ministerstvo po sestanku skupščine meseca oktobra preosnuje. Sedanji ministriški predsednik izroči predsedstvo drugemu, obdrži pa še nadalje listino ministerstva za uk in bogočastje. Ministriški predsednik postane potem dunajski odposlanec dr. Vujić, dočim istopisi iz ministerstva tudi minister vnanjih stvari Zujević ter dobi profesuro na vseučilišču. Ministerstvo vnanjih stvari pa prevzame potem odposlanec v Rimu, dr. Milovanović.

Parlamentarna posvetovanja. Z Dunaja javljajo, da se je baron Gautsch prišel posvetovati z voditelji strank. V torek dopoldne je Gautsch imel daljši razgovor z dr. Pacakom.

Pogreb Fra Grge Martića. — Minolo soboto se je v kreševskem samostanu ob ogromni udeležbi vršil pogreb pokojnega

hrvatskega pesnika Fra Grge Martića. Pred cerkvijo je imel govor urednik mostarskega »Osvita«, Džamonja. V imenu jugoslovanske mladine je govoril zagrebški pravnik Sušević, v imenu »Hrvatske Matice« pa dr. A. Radić. Na pokopališču so imeli govore provincijal bosanskih frančiskanov, provincijal hercegovaških frančiskanov in Fra Mijo Batić. Kakor zastopnik vlade je prišel vladni okrožni predstojnik baron Mollinay, kakor zastopnik Sarajeva pa načelnik dr. Nietz. Prisotne so bile tudi deputacije raznih mest, potem izdavitelji Martićevih del, gospa Milena Mrazović. D šlo je tudi mnogo brzojavnih sožaljk, med njimi jedna ministra barona Buriana in civilnega adlatusa barona Benka.

Italijanski vojniki v Dalmaciji. V Kotorški boki so vjeli dva Italijana in pri njih našli raznih načrtov trdnjav in pozicij; v kratkem času se je v Dalmaciji pripetilo več sličnih slučajev.

Domače vesti.

Vsi na veliki javni ljudski shod! Danes popoldne se bo vršil v veliki dvorani »Narodnega doma«, velik, pomemben, velevažen javni shod. Na shodu bosta govorila: dr. Ravnihar iz Ljubljane o našem šolstvu, dr. Rybář o pomenu Trsta za Slovenstvo.

Razprava se bo vršila o dveh predmetih, ki obe zasedujeta globoko notri v vprašanje — naše ekzistence. Ne morda ekzistence kake stranke ali struje, ampak narodne ekzistence!!

Šolsko vprašanje je že od nekdanj naša srčna stvar; stvar našega stremljenja, naših nad, naše vroče želje in naše žalosti in našega ogorčenja.

Isto tako je življenjskega pomena za nas drugi predmet: seznanjevanje slovenskega in slovanskega sveta z neizmernim pomenom za skupni naš položaj.

Oba predmeta torej, o katerima bomo danes razpravljali, se tičeta tesno kože nas vseh, brez razlike političnega naziranja. Kdor se čuti zvestega sinu svojega naroda, kdor želi, da tudi mi enkrat — po tolikih mukah trdega boja — pridemo do uživanja svojih političnih, kulturnih in — človeških pravic, ta pridi danes v »Narodni dom« na skupno manifestacijo!! In še nekaj! Mi nismo imeli še v Trstu prilike, da bi manifestovali na shodu pred tolikimi gosti iz drugih slovenskih pokrajin. Glas o Vašem možkem, dostojanstvenem nastopu se raznese širom slovenske zemlje in to bo le vekšala pomen vaše manifestacije.

Rojaki! Pridete torej danes v »Narodni dom« za našo šolo in v čim večjo čast tržaškega Slovenstva!

Začetek ob 4. uri popoldne.

Odlikovanje. Cesar je podelil podpredsedniku višega deželnega sodišča v Trstu, dru. Evgenu pl. Pflügel-u povodom njegovega umirovljenja viteški križec Leopoldovega reda.

Sinočnji komerz, ki ga je priredilo narodno-radikalno dijaštvo v veliki dvorani »Narodnega doma«, se je razvil v veliko pomembno manifestacijo. V navdušenih in gorečih govorih je prišlo do izraza vse polno lepih idej in začetnih konkluzij. Toliko da se jih tu niti mimogrede ne moremo dotikati, marveč se za danes moremo omejiti na navedenje govornikov. Govorili so gg.: akademik Žerjav, akademik Premrl, dr. Rybář, akademik Koderman, dr. Tuma, akademik Hofman (Čeh), akademik Radivoj Valter (Hrvat), akademik Vasa Carić (Srb), dr. Smolaka, akademik Rostahar, akademik Fiala (Čeh), akademik Grašelj in Cotič.

Mej govori je pevalo pevsko društvo »Kolo« z nekim pevskim penosom, ker so je zavedalo, kolika čast mu je, da more sodelovati pred tako odlično družbo slovenskih inteligentov in na toli pomembnem večeru. In na tem sinočnem delu kongresa, ki je bil posvečen odmoru in zabavi, so pokazali naši akademiki v veliko zadostanje vseh njih navzočih gostov, da so — resni možje, da je

njihova trdna volja posvečati svoje duševne sile resnemu delu in da se resno pripravljajo na tisto veliko delo, ki jih čaka po njihovem prestopu v praktično življenje. Narodno-radikalno dijaštvo more s ponosom zabeležiti v svoje anale besede dra. Smolake, ki je proslavil to dijaštvo rekši, da takega shoda ne more prirediti omladina nobenega drugega jugoslovanskih plemen. A v največje moralno zadostanje našim akademikom mora biti vsklik, ki je pal na komersu: Narodu, ki ima tako mladino, se ni bati, da bi se pogubil!

Par misli. Prejeli smo: Ker bo prihodnja nedelja dne 10. t. m. morda najslavnejši dan v narodnem pogledu, kar jih je videla bela Ljubljana, bi bilo želeli, da bi glavni pripravljalni odbor izposloval sledeče: Trgovine Ljubljanske naj bi (vsaj, kjer je to možno) imela odprta izložbena okna, vsaj za časa slavnostnega obhoda. Mesto ima vse bolj prijazno lice, ako tujec more vsaj nekoliko pasiti — oči, česar pa manjka navadno ravno ob nedeljah, ko so zaprta vsa izložbena okna.

Tu v Trstu se trgovci, ko je kaka posebna slavnost navadno dogovarjajo, ter imajo ob takih prilikah svoja izložbena okna odprta vsaj par ur. Dalje bi bilo dobro, ko bi narodne knjižarne poskrbele, da bi obmejni Slovence lahko kupili kako knjigo (To željo smo čuli iz več ust. Uredništvo). Knjigo »Slava Prešernu« naj bi se prodajalo na različnih mestih, da se tako omogoči masam, da si jo nabavijo.

Slednjič bi bilo priporočiti ljubljanskim gostilničarjem, v interesu vsega mesta, naj obdržijo navadne zmerne cene ob navadno dobri postrežbi.

Ako so izletniki zadovoljni se jih pozneje zopet ob vsaki priliki lahko pridobiva. Ravno nasprotno pa, če niso bili zadovoljni.

Slednjič bi bilo želeli, ako bi mi Tržačani takoj ob prihodu že na kolodvoru dobili napotek, kje bi najhitreje dobili nekoliko zajutreka, ker bomo imeli le malo časa na razpolago.

Vozni listki za izlet v Ljubljano se bodo prodajali danes popoldne od 3. ure naprej do zvršetka velikega shoda, ki se bo vršil v »Narodnem domu«, v veliki veži.

Čujemo, da marsikdo odleša z nakupom listka, ker hoče počakati soboto, da vidi, kako bo vreme kazalo. Na to odgovarjamo najprej, da se bo slavnost vršila ob vsakem vremenu. Dalje pa treba pomisliti, da nismo še v dobi, ko je slabo vreme trajno. V soboto je lahko deževen, v nedeljo pa najkrajše dan. Ali pa: v Trstu se lahko vreme kisa, dočim je v isti čas v Ljubljani najlepše vreme. Zato menimo, da oziroma na vreme niti ne morejo prihajati v poštev, izleti ob kulturni slavnosti, kakoršneje naš narod gotovo ne doživi tako hitro več. Kdor se je namenil v Ljubljano, bodi mu deviza: pojdem na vsaki način!

Vozni urnik posebnega vlaka, prihodajo nedeljo za tja, Trst 4:45, Miramar 5:01, Sv. Križ 5:10, Nabrežina 5:26, Prosek 5:44, Opčina 5:55, Sežana 6:12, Št. Peter 7:12, Ljubljana 8:56 zjutraj.

Za nazaj: Ljubljana 10:5 zvečer, Št. Peter 12:22, Sežana 1:05, Opčina 1:16, Prosek 1:23 Nabrežina 1:35 Sv. Križ 1:45, Miramar 1:53, Trst 2:05 zjutraj.

Za izlet v Ljubljano so se prijavila še nastopna društva: »Tržaški Sokol« (z zastavo), bralno in pevsko društvo »Vodnike« z Doline (deputacija z zastavo), pevsko društvo »Prešeren« iz Boljuna (korporativno), »Konsumno društvo« v Rojani (po deputaciji) in »Narodni dom« pri sv. Ivanu (ves odbor).

Tržaška statistika. V tednu od 27. avgusta do 2. septembra t. l. se je poročilo 25 parov; rodilo se je 109 otrok, in sicer 54 možkih in 55 možkih; od teh 20 nezakonskih. Umrlo je 105 oseb, 52 možkih in 53 ženskih; od teh je bilo 36 otrok starih manje nego eno leto.

Na c. kr. pripravniel za učiteljske v Sežani se bo vršilo vpisovanje učencev dne 10. septembra t. l. Vsprejemajo se učenci, ki so izpolnili 14. leto, ali je vsaj v kratkem izpolnijo, in tudi starejše mladence. Vsaki zglašene naj pride z očetom ali istega zakonitim namestnikom in naj deneje sledeče listine:

1. Kratni list. 2. Spričevalo o cepljenju kozic. 3. Zdravniško spričevalo o popolnem zdravju, o zdravih očeh in o normalno razvitem telesu. 4. Zadnje spričevalo o dovršitvi kake večrazredne ljudske šole, ali o neka-

Danes od 6—10. zvečer ljudski ples na podovih v „Gostilni Trst“ nad rojansko cerkvijo. Vstop prost in cene pijačam se ne zvišajo.

Išče se kmeta. Naslov pove uprava „Edinosti“.

Proda se nova sokolska obleka. — Naslov pri „Edinosti“.

Naznanilo. Sprejme se tri dečke na stanovanje z dobro postrežbo. Kaj več se pozive pri g. Rolih ulica Scala št. 1, Gorica.

Najbolje vinske stiskalnice in mastilnice se dobivajo pri Živie i dr. trgovinska ulica št. 2.

Štedilno ognjišče popolnoma v dobrem stanu, pri mero za gostilno, ali tudi več družino, se proda, vsled povečanja lokala, po jako nizki ceni. Oglasiti se je pri g. Fr. Marinšek lastniku gostilne „All'Antica Pompei“, na Goldonijem trgu št. 4.

Stampilje iz kavčuka. Vsem uradom, županstvom, cerkvenim predstojništvom, trgovcem in zasebnikom, nadalje zadrugam in denarnim zavodom priporočam se za izdelovanje stampiljev iz kavčuka in kovine prva sl. tovarna na Primorskem, katere je lastnik **J. Krmpotić, Pola, Piazza Carli št. 1.** — Cene zmerne, postrežba hitra. — Stampilje se izdelujejo v vseh oblikah, tudi v obliki ure, medaljona, svinčenika itd. Kot edini slovanski zavod te vrste na Primorskem, oziroma Kranjskem in Štajerskem, priporočam se toplotno v podporo Slovonom tem več, ker se vsa naročila izvršujejo točno in v jezikovnem pogledu pravilno. — Odslej ni več potrebno slišne reči naročevati pri inorodih.

Služba uradnika.

„Tržaško podp. in bralno društvo“ v Trstu, razpisuje službo uradnika. — Prosilec mora znati deželne jezike, posebno pa slovenski pravilno v govoru in pisavi; zahteva se tudi znanje glavnih računov in enostavno knjigovodstvo.

Društveni uradnik posluje vsaki dan zjutraj in popoldne.

Plača znaša letnih 1200 kron. Zahteva se kavčija 800 K.

Služba, katero je takoj nastopiti bi bila najbolj umestna za penzionirance in druge.

Natančneje podatke, daja vodstvo „Trž. podp. in braln. društva“ ul. Stadion 19 v Trstu.

Vodstvo.

Fizol bokini, mandoloni, kok, kisle zelje in zelje v glavah pošilja po povzetju od 50 kg. naprej po zmernih cenah **M. Lavrenčič** Šiška - Ljubljana. — Za večje pošiljke p. n. gg. trgovcem cene po dogovoru.

Doge za parkete hrastove ali jelove prve vrste prodaja pod jamstvom po tovarniški ceni. **Zaloga lesa - Miclaur** ulica Fonderia št. 7

F. Pertot urar TRST - ul. Poste nuove št. 9 priporoča velik izbor ur: Omega, Schaffhouse, Longines, Tavenes itd. kakor tudi zlate, srebrne in kovinske ure za gospe. Izbor ur za bismo. Sprejema popravilja po nizkih cenah.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.
Piazza Caserma šte. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.
Vhod po glavnih stopnicah.
Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 krono. Posojila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure: od 9.—12. dopoldne in od 3.—4. popoldne.
Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.
Poštno hranilašni račun 816.004.

Telegram!!

Naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in okolici, da sem prevzel v svojo last dobroznano trgovino jestvin in delikates — do sedaj last gosp. Antona Dall'Oste, ulica Caserma šte. 14 (vogal ulice Molin piccolo).

Pričakuječ mnogobrojne obiske od strani slov. slovanskega občinstva, zagotavljam dobro in točno postrežbo.

Priporočam se

FRAN VERTOVEC.

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba, da edina hrvatska zavarovalna zadruga

„Croatia“

stoječa pod pokroviteljstvom slob. in kralj. glavnega mesta Zagreb sprejema vsako vrsto nepremičnin (hiše, gospodarska poslopja, tovarne) ter premičnin (kakor pohištvo, gospodarsko orodje, stroje, živino, žito, slamo, seno, blago v skladiščih ali na prostem itd.) v zavarovanje proti ognju in strelji po najnižjih cenah in z najboljšim jamstvom. — Dolžnost vsakega dobrega Slovana je zavarovati se pri domačem zavodu — že da ne gre denar v tujino.

Vsa zavarovanja sprejema ter daja vsa pojasnila

Podružnica zavarovalne zadruge „Croatia“ - Trst

ULICA TORRE BIANCA 20

Zastopniki za vsako mesto, trg in večje vasi (Primorske, Kranjske, Koroške in Štajerske) se sprejemajo pod ugodnimi pogoji.

Podpisani priporočam slav. občinstvu, vojaškim in civilnim krogom svojo v ul. GIOACHINO ROSINI št. 24 (zraven cerkve sv. Antona novega), na novo otvoreno, z najmodernejšim blagom bogato opremljeno

krojačnico.

Bogata zaloga tu- in inozemskih tkanin, sukna in vseh v krojaško obrt spadajočih predmetov. Velika izbira najmodernejšega angleškega blaga. Delo precizno, cene zmerne. Naročbe se izvrše točno in se dostavljajo na dom.

Vnanje naročbe se sprejemajo vsak čas in se točno izvrše. — Mnogoletna skušnja, katero si je prisvojil podpisani glede kroja civilnih in vojaških oblek, jamči za ukusni kraj, kakor tudi za solidno, trpežno delo in izvrstno blago.

Z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR.

Advokat dr. Franc Ksav. Poček

naznanja uljudno, da je otvoril

svojo pisarno

v LJUBLJANI na Starem trgu št. 30, II. nadst. (v hiši gospe Marije pl. Plantz t k postajališča električne cestne železnice na trgu Sv. Jakoba).

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

REKLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH SARTEVAB

KATALOGI BREZPLAČNO.

Narodni kolek je
vdobiti pri upravi
„Edinost“

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi

ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Drogerija

GUSTAV MARCO

ulica Giulia št. 20.

Droge, barve, pokostj, petrolej, čepiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd.

Zaloga šip in steklenin.

Mejnarno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1627

Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljatelj vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Svetko Hanibal Škerl

trgovec pri Sv. Ivanu

priporoča svojo dobroznano

prodajalnico

jestvin in pekarno ter lastno izdelane biškote.

Vedno sveže blago. Cene zmerne.

Posebno priporoča kruh, koji tudi pošilja brezplačno na dom.

Zaloga

izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pive

v sodčeh in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reinlinghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshübler vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

ANTONU DEJAK junior

TRST

Via degli Artisti šte. 10.

== Zahtevajte pri nakupu ==

Schichto-vo štedilno milo

z znamko „JELEN“

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in vsake brez škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. **Udobiva se povsod!** JURI SCHICHT, USTJE na LABI. Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju.